

„Głos Narodu“ wynosi
w Krakowie: miesięcznie
kor. 2.—. Za ogłoszenia
i reklamacje dopłaca się
20 hal. miesięcznie.

Adres Redakcji i Admini-
stracji: 166 ul. św. Krzyża
Mikolajskiej 1. 7.

Telefon Nr. 130.

GŁOS NARODU

DIENNIK POLITYCZNY, ZAŁOŻONY W ROKU 1893 PRZEZ JÓZEFA ROGOSZA.

REDAKTOR NACZELNY: Dr. ANTONI BEAUPRE.

na „Głos Narodu“ wynosi
na prowincji: miesięcznie
kor. 2.70. W państwie nie-
mieckim kwartalnie: 10
koron. W innych państwach
kwartalnie koron 12.—.

Numer pojedynczy zwykły
6 hal
Numer niedzielny ilustro-
wany 16 h.

Nr. 4

Kraków, Poniedziałek dnia 4 Stycznia 1904.

Rok XII.

Nowi biskupi polscy.

Z Rzymu z najlepszego źródła piszą nam:

Układy Stolicy Apostolskiej z p. Gubastowem rosyjskim posłem przy Watykanie tak postąpiły, że doszło już do porozumienia w sprawie obsadzenia trzech katedr biskupich w Polsce. Następujące nominacje zostały postanowione:

1) na biskupstwo w Sejnach księdza kanonika Propolanisa (Zmudzina), profesora seminarjum w Petersburgu;

2) na biskupstwo w Płocku księdza kanonika Marjana Ryxa, dotychczasowego regensa seminarjum w Sandomierzu;

3) na biskupstwo w Saratowie księdza prałata Erdmanna, dziekana w Petersburgu.

Fermenty miejskie.

Opłatek w Kole mieszczańskim, miał być niby świętem pojednania, był jednak głównie manifestacją przeciwko aliansom żydowskim. — Byli tam zebrani matadorzy większości, żaden z nich jednak nie chciał się przyznać do związku z żydami; natomiast męskie, szczerze, i stanowcze słowa prof. Ulanowskiego, który wyznał, że w obecnych stosunkach powierzenie żydom naczelnych stanowisk, jest prawie zdradą, przysięgło heczerkami oklaskami, i nikt przeciwko nim nie zaprotestował. Usłyszano tylko słabe próby usprawiedliwienia stosunków, nie dających się usprawiedliwić...

Przywódcy większości powinni raz wreszcie dojść do przekonania, że kwestja żydowskiej nie załatwi się ani wstydliwym milczeniem, ani tembardziej, upokarzającymi ustępstwami na rzecz żydów. Jeżeli będą trwać w uporze, jeżeli zechcą dalej łamać chrześcijańskie i polskie tradycje naszego miasta, — rychło spostrzegą, że są zupełnie odosobnieni.

Donoszą nam o kłopotach większości z powodu referatu budżetowego. Dotychczasowy historyczny referent budżetu dr Ponikło słożył referat i w żaden sposób przyjąć go nie chce. Należy on obecnie do malkontentów, gdyż sądził, że jego zasięgi powinny być lepiej oceniane. — Ofiarowano mu wprawdzie mandat płatny do komisji rewizyjnej Kasy oszczędności, ale ambicja dra Ponikły nie mierzy się na pieniądze, ale na dostojęństwo. Zadowolniby go chyba godność wiceprezydenta... Bądź co bądź po ustąpieniu dra Ponikły większość znalazła się w kłopotcie. Z tego powodu na jednym z ostatnich posiedzeń komisji budżetowej nastąpiło małe zamieszanie. Lewica miała przypadkowo większość, gdyż członkowie prawicy mają na głowie ważniejsze sprawy, niż nudne obrady komisyjne, o których nikt nie wie, i pozwoliła sobie na słośliwego figla, wybierając referentem p. wiceprezydenta Leo. Ten oczywiście mandatu z rąk przeciwników nie przyjmie i znowu trzeba będzie szukać z łona większości kozła ofiarnego, któryby się poświęcił dla... prawdziwej idei i referował budżet z deficytem.

Ważną sprawę rozstrzygnie wkrótce rada. Chodzi o zakupno kolei elektrycznej na rzecz miasta. Otóż wbrew półurzędowym komunikatom stanowczo twierdzimy, że interes ten powinien przyjść do skutku. Zarząd tramwaju nie może zamykać oczu na to, że jedynie zakupno linii przez miasto zabezpiecza kapitał akcyjny, miasto znowu nie powinno zapominać, że rozszerzenie stacji elektrycznej już istniejącej, jest o wiele tańsze niż budowanie nowej. Korzyści są obojętne, i trzeba tylko dobrej woli czynników decydujących, aby usunąć niektóre trudności. W żadnym razie nie należy sprawy stawiać na ostrzu miecza.

Koncert Paderewskiego.

Drugi koncert Paderewskiego spotęgował tylko nadzwyczajne wrażenie pierwszego. Słuchacze przez cały czas pozostawali pod czarem najwyższego artyzmu. Trudno byłoby słowami wyrazić podziw dla tej gry tak potężnej, a zarazem tak delikatnie, tak subtelnie wycienionej. Techniczne trudności nie istnieją dla Paderewskiego; jego gra, to chyba ostatni wyraz opanowania instrumentu, a przy wykonywaniu najtrudniejszych kombinacji fortepianowych, słuchacz nie spostrzega nawet najdrobniejszego wysiłku. Beethovena i Chopina, można zrozumieć inaczej, — nie podobna ich głębiej odczuć, ani wspanialej odtworzyć. Nawet Liszt w gruncie rzeczy powierzchowny, nabiera w grze Paderewskiego dziwnego wyrazu jakiejś demonicznej siły.

Publiczność była zachwycona i porwana. Słuchacze nie chcieli opuszczać miejsc swoich, wyzyskując nprzejomość mistrza, który znowu nie skąpił nadprogramowych dodatków, a między innymi odegrał ślicznego nokturna własnej kompozycji.

Dochód koncertu był przeznaczony na kasę emerytalną sceny krakowskiej. Z tego powodu artyści nasi z dyrektorem Kotarbińskim na czele urządzili Paderewskiemu gorącą, serdeczną z najgłębszej wdzięczności płynącą owację, szkoda tylko, że zgodnie z usposobieniem mistrza i wysokim nastrojem takiego koncertu, owacja nie odbyła się za kulisami. *Zastępca.*

KRONIKA.

Nowy profesor. Dr Leon Mańkowski, dotychczasowy prywatny docent na uniwersytecie krakowskim, został zamianowany nadzwyczajnym profesorem indyjskiej filologii.

Subwencje dla internatów. Z kredytu 24 000 kor., przez Sejm udzielonego, przyznał Wydział kraj. jednorazowe zasiłki internatom: dla uczniów seminarjum naucz. w Krakowie 3.000 kor.; Sióstr Nazaretanek w Krakowie 2.200 kor.; św. Józefa w Lwowie 1.200 kor.; im. Piramowicza w Lwowie 1.600 kor.; seminarzystek w Lwowie 1.500 kor.; Heleny Zawadzkiej w Lwowie 800 kor.; w Stanisławowie 4.100 kor.; w Sokalu 1.600 kor.; w Tarnowie 2.200 kor.; w Samborze 2.500 kor.; w Krośnie 1.200 kor.; w Zaleszczykach 1.400 kor.; w Tarnopolu 1.000 kor.; Sióstr Felicjanek w Przemyślu 1.600 kor.; PP. Benedyktynki w Przemyślu 900 k.; PP. Bazylijanek w Przemyślu 900 kor.

Ignacy Paderewski ofiarował łaskawie dla Czytelnicy Akademickiej 27 biletów wolnego wstępu na scenę na pierwszy swój koncert, na drugi zaś 25 (a nie po 40, jak było mylnie podane) dla rozdzielania ich między akademików według dowolnego uznania. Niech nam wolno będzie imieniem kolegów, którym dane było usłyszeć Mistrza, Przyjaciela młodzieży, wyrazić publicznie najgorętsze podziękowanie. K. Lubecki, prezes, imieniem Czytelnicy Akad.

Uczczenie Paderewskiego. W sobotę w czasie koncertu na cel kasy emerytalnej artystów teatru miejskiego wzięła mistrzowi deputacja czytelnicy teatru miejskiego wspaniałe wykonane dyplom na członka honorowego z każdym dniem rozwijającej się czytelnicy. Dyplom został wykonany w szczytynie znanej pracowni litograficznej p. Pruszyńskiego a pieczęć nader artystycznie wyrzeźbiona jest dziełem artysty p. Szczępkowskiego.

Bezpieczeństwo w teatrze miejskim. Komisja, złożona z I. wiceprezydenta miasta dra Leo, dyrektora budownictwa miejskiego p. Wdowiszewskiego, architekta p. Zawiejskiego, inspektora teatru p. Gajewskiego i naczelnika miejskiej straży pożarnej p. Nowotnego, wczoraj przed południem bardzo szczegółowo badała zarówno widownię, jak i scenę, oraz wszystkie garderoby artystów i pomieszczenia na garderobę, rekwizyta i meble sceniczne.

Komisja zarządziła odpowiednie przepisy celem zapobieżenia wypadkom i uchwaliła pewne reformy dla bezpieczeństwa publicznego. Przedewszystkiem najsurowiej wzbronionem jest palenie tytoniu nie tylko w korytarzach, ale także w garderobach artystów, tak podczas przedstawienia, jak i w czasie prób scenicznych.

Zbadano przytem hydranty i wodociągi a szczególnej próbie poddano kurtynę żelazną, która na obu przedstawieniach po każdym akcie była spuszczana.

Personal straży podczas przedstawienia znacznie pomniejszono. Tak sama komisja zbadała także urządzenie w teatrze ludowym.

Opłatek. W „Gwieździe“ obchodzono opłatek uroczysto wczoraj popołudniu w lokalu przy ulicy Granicznej. Po krótkim przemówieniu prezesa stowarzyszenia p. Zubrzyckiego, zasiadło do stołów przeszło 70 osób. W czasie uczy przemawiali kolejno kanclerz księżęco-biskupi ks. prałat dr Władysław Bandurski na cześć zebranych gości, prof. dr August Sokółowski i pani Jadwiga Strokowa na cześć i pomysłność stowarzyszenia. Prócz nich wnosili p. Męczyński zdrowie prezesa stowarzyszenia, zaś p. Strocka mieszczaństwa krakowskiego na ręce p. Alama Staszczuka. Po uczie tańczono do późnego wieczora.

I Towarzystwo Weteranów wojskowych, urządziło w dniu 1 b. m. wspólny opłatek w sali „Przyjaźni“, na którym oprócz prezesa p. Staszczuka, byli obecni prezes honorowy p. Srokosz, zastępca p. Michowskiemu członek honorowy p. Kusze i około 150 członków. Opłatek zaczęto koleadą „Wśród nocnej ciszy“ przy dźwiękach własnej muzyki. Wśród wesolej i ohochozej zabawy, złożono na cele Towarzystwa 55 koron, za które komitet ofiarodawcom składa serdeczne „Bóg zapłać“.

Kółko Kontuszowe obchodziło opłatek wczoraj popołudniu w lokalu „Przyjaźni“ przy nader liczny udział członków i zaproszonych gości.

Posiedzenie klubu słowiańskiego, odbędzie się we czwartek dnia 7 b. m. o godz. 5 po południu w lokalu Koła artyst. lit. Rynek Gł. 13. Pan Romuald Przewalski opowie swe wrażenia z pola walki w Macedonii.

O język polski. W gminie ewangelickiej w Krakowie od pewnego czasu toczy się walka między członkami, aby językiem oficjalnym był język polski, a nie niemiecki, jak dotąd. Żądaniom obywateli miejscowych opierają się jeszcze zagorzali hakatyści — wobec czego pewna liczba polskich członków się wypisała i zgłosiła swoje rezygnacje — jako członkowie wydziału. Ewangelicy narodowości polskiej starają się, aby polski język był oficjalnym we wszystkich gminach ewangelickich w całej Galicji. — Do agitacji na korzyść języka polskiego godliwie przyczynia się pastor ks. Michejda, brat posła Świąskiego. Jest wszelka nadzieja, że hakatyści zostaną zwyciężeni i że język polski uzyska należne mu prawa.

Wieczór taneczny. W lokalu Stowarzyszenia kupców i młodzieży handlowej odbył się w sobotę wieczór tańczący. Przy dźwiękach orkiestry 100 p. bawiono się do białego dnia. Do kadryla i mazura stanęło pod kierunkiem p. Wilczyńskiego przeszło 40 par.

Bal Stowarzyszenia kupców i młodzieży handlowej odbędzie się w sali Saskiej dnia 2 lutego b. r.

Z Podgórze. Wieczornica taneczna w „Sokole“ w dniu 31 grudnia 1903 pozostawiła po sobie w pamięci wszystkich uczestników miłe wspomnienie dobrej i ohochozej zabawy. Do kadryla i mazura stanęło po 46 par. O północy pogassono światła na sali i chór Chłiżczyków pod obrzonym parasolem ohńskim powitał nowy rok 1904, poczem członkowie „Sokoła“ składali życzenia noworoczne swemu prezesowi dr. Emilewiczowi, który nawzajem słożył życzenia i druhom i publiczności, poczem nastąpił dziański mazur pod przewodnictwem niezmiernie go wodzireja dra Kleina. Zabawa cała miała nastrój serdeczny i swobodny i trwała do godz. 6 rano.

Jasotka w „Sokole“ podgórskim odegrane została poraz pierwszy w dniu 6 b. m. Próby już są na ukończeniu, a bilety wcześniej należy zamawiać w droguerji dra L. Żarskiego.

Morderstwo w Oświęcimiu. Z Oświęcimia piszą nam: W szynku żyda Haberfelda w Oświęcimiu znalazł śmierć w sprzeczce i bójce niejaki Porębski, posługacz i wyrobnik, ojciec 6 ga małych dzieci. Porębski rozpoczął Nowy Rok już od południa w szynku i bawił blisko do północy z podobnymi sobie towarzyszami, którzy grusz zapracowany na trunk w niedziele i święta tutaj w Oświęcimiu obracają, podczas gdy żony i dzieci z głodu muszą przymierać, mieszkając po ostatnich naukach i suterynach. Porębski zatywszy na humor i odwagę, rozpoczął kłótnię z miejscowym oprawcą, uzbrojonym w masarski nóż do swojej pracy przy psach. W ciągu kłótni pchnął oprawca nożem Porębskiego w środek pierzi.

